AH 509
2026Z20352

Antwoord van minister Berendsen (Buitenlandse Zaken), van minister Sjoerdsma (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) en van staatssecretaris Eerenberg (Financiën) (ontvangen 30 oktober 2026)

Vraag 1
Bent u bekend met het artikel ‘Flinke straf bij douane dreigt als je flesje wijn of olijfolie uit verkeerde postcode in Israel meeneemt’? 1)

Antwoord
Ja.

Vraag 2
Klopt het dat op 23 september 2026 alle passagiers van een El Al-vlucht uit Tel Aviv bij de douane-uitgang ‘Niets aan te geven’ op Schiphol zijn staande gehouden en hun bagage gescreend werd? Zo ja, hoeveel passagiers zijn hierbij gecontroleerd en op welke grondslag is hiertoe besloten? Zo nee, wat is er wel gebeurd en bent u dan bereid hierover zo spoedig mogelijk contact op te nemen met het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken om eventuele diplomatieke ruis hierover weg te nemen en verdere misverstanden te voorkomen, mede gelet op de publieke verontwaardiging hierover in Israël, waaronder vanuit de oppositie?

Antwoord
In geval van de vlucht uit Tel Aviv heeft er een controle plaatsgevonden. De Douane deelt geen informatie over de reden waarom zij een specifieke vlucht selecteert voor een controle. Er zijn meerdere redenen die kunnen leiden tot het besluit om een controle uit te voeren. De Douane controleert meer dan 350 regelingen, waaronder verboden etenswaren, beschermde dieren, koraal en drugs. De Douane kan deze regelingen op verschillende manieren controleren, zowel door douaniers aan de gate, als in de kelder waar de ruimbagage binnenkomt.

Ook over de bijzonderheden van de controle, zoals het aantal bagagestukken dat is gecontroleerd, worden geen uitspraken gedaan. Dergelijke informatie is om veiligheidsredenen niet openbaar.

Er was geen sprake van een zogenaamde 100%-controle, waarbij alle aanwezige bagage gecontroleerd wordt. Voor alle vluchten waarop 100% controles worden uitgevoerd verwijs ik naar de brief van de Minister van Justitie van maart 2024 (Kamerstuk 28192, nr. 29). Deze 100%-controles zijn niet van toepassing op vluchten uit Tel Aviv. Dat betekent dat deze vlucht ofwel steekproefsgewijs gecontroleerd is ofwel op basis van informatie dat er mogelijk een overtreding van niet-fiscale wetgeving plaatsvond.[1]

[1] Niet-fiscale wetgeving omvat alle regelingen die niet zien op het heffen of innen van belastingen en invoerrechten, maar op verboden en beperkingen bij het EU-grensoverschrijdend goederenverkeer, zoals bijvoorbeeld regelingen voor beschermde diersoorten, koraal en drugs.

Er is sindsdien contact geweest met de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken en de Israëlische ambassade in Den Haag om misvattingen hierover weg te nemen.

Vraag 3
Hoe verhoudt de in het artikel genoemde inzet zich tot de toezegging in paragraaf 7.3 van de Nota van Toelichting dat het sanctiebesluit geen personele gevolgen heeft voor het Rijk en binnen de bestaande capaciteit wordt opgevangen?

Antwoord
Zoals gesteld in antwoord 2, zijn er meerdere redenen die kunnen leiden tot het besluit om een controle uit te voeren. De Douane controleert meer dan 350 regelingen. Sinds 22 september 2026 wordt deze nieuwe maatregel daar ook in meegenomen. Controles op goederen die onder de nieuwe handelsmaatregel vallen, worden op dezelfde manier uitgevoerd als controles op de andere 350+ regelingen. Zoals genoemd in paragraaf 7.3 van de Nota van Toelichting, worden de controles binnen de bestaande capaciteit opgevangen.

Vraag 4
Hoe verhoudt het aanhouden en screenen van alle passagiers zich tot de volgende teksten uit de nota van toelichting: “Ter voldoening aan deze plicht is het in Douaneregelgeving, waaronder in Europese sanctieverordeningen, gebruikelijk om importeurs te verplichten om met een verklaring aan te tonen dat zij voldoen aan die regelgeving. Voor de Douane zijn deze verklaringen een aangrijpingspunt voor de handhaving. Voor dit besluit is dat niet anders.”; “De Douane verricht controles aan de hand van deze verklaringen.” en “Het openbaar ministerie hanteert het opportuniteitsbeginsel. Dit betekent dat vervolging alleen plaatsvindt als dat in het algemeen belang is. Naar verwachting zal de focus van de handhaving liggen op structurele en opzettelijke overtredingen.”?

Vraag 6
Hoe rijmt u het fysiek controleren van individuele reizigers met de toelichting op artikel 3, tweede lid, van het sanctiebesluit, waarin de regering expliciet stelt dat de administratieve verklaringsplicht niet geldt voor goederen in de persoonlijke bagage van reizigers die bestemd zijn voor particulier gebruik?

Antwoorden op vraag 4 en 6
De verklaringsplicht onder de nationale handelsmaatregel op goederen uit de onrechtmatige nederzettingen (artikel 3 tweede lid) ziet op goederen waarbij in de douaneaangifte is vermeld dat het land van oorsprong Israël is. Voor deze goederen dient bij de douaneaangifte een verklaring te worden afgegeven waarmee indieners van de aangifte bij de invoer van goederen aantonen dat deze goederen niet afkomstig zijn uit onrechtmatige nederzettingen. Aan de verklaringsverplichting wordt voldaan door een bescheidcode in te vullen op de douaneaangifte. Dit is een bestaande werkwijze voor de Douane. Op de website van de Douane staat uitgelegd wanneer welke bescheidcode moet worden ingevuld en over welke bewijsstukken een importeur moet beschikken. Deze verplichting geldt voor goederen die worden ingevoerd via het vrachtverkeer en via de persoonlijke bagage van reizigers, wanneer deze goederen in de bagage worden ingevoerd voor

commerciële doeleinden. De verklaringsplicht is niet van toepassing op goederen in de persoonlijke bagage van reizigers bestemd voor persoonlijk gebruik.[2]

Het invoerverbod op goederen uit onrechtmatige nederzettingen is van toepassing op alle goederen, ongeacht hoe deze worden ingevoerd in Nederland zoals onder andere via het goederenvrachtverkeer of in de persoonlijke bagage van reizigers. De Douane controleert op meer dan 350 regelingen. Op het moment dat een dergelijke controle plaatsvindt is er geen sprake van strafrechtelijke 'aanhouding' of 'vervolging' zoals de vraag impliceert, maar van bestuursrechtelijk toezicht op basis van douanewetgeving.

Reizigers dienen op de hoogte te zijn van geldende wet- en regelgeving. De Douane heeft een informatiepagina ingericht en wijst reizigers op Schiphol via informatieborden op het importverbod.[3] Op deze wijze worden reizigers - conform de motie van Baarle (Kamerstuk 23 432, nr. 781) - actief gewezen op de gevolgen van het invoerverbod op goederen uit onrechtmatige nederzettingen.

Vraag 5
Hoe weegt het kabinet de proportionaliteit en subsidiariteit van deze maatregel, in aanmerking nemend dat het Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden zich blijkens artikel 2 strikt beperkt tot goederen uit nederzettingen op de EU-postcodelijst en uitdrukkelijk niet ziet op goederen van oorsprong uit Israël binnen de internationaal erkende grenzen van 1967?

Antwoord
De zienswijze van het kabinet omtrent de maatregel, inclusief de proportionaliteit en subsidiariteit daarvan, is toegelicht in de Nota van Toelichting daarbij (Stb. 2026, 222).

Vraag 7
Hoe verhoudt het screenen van individuele reizigers zich tot het uitgangspunt in paragraaf 4.2 van de toelichting dat de focus van de handhaving en vervolging zal liggen op "structurele en opzettelijke overtredingen" in het economische verkeer?

Antwoord
De Douane is verantwoordelijk voor de controle op meer dan 350 regelingen waaronder verboden etenswaren, beschermde dieren, koraal en drugs. Sinds 22 september 2026 wordt de nieuwe handelsmaatregel daar ook – in gelijk wijze - in meegenomen. Er zijn meerdere redenen die kunnen leiden tot het besluit om een controle uit te voeren.

De Douane werkt bij bagagecontroles op basis van objectieve data (zoals scanbeelden) of op basis van steekproeven. De Douane baseert zich bij bagagecontroles nooit op persoonskenmerken zoals religie of nationaliteit. De focus bij handhaving en vervolging van deze maatregel ligt – zoals aangegeven in de Nota van Toelichting – op structurele en opzettelijke overtredingen. Het

---

[2] Deze passagiers doen aangifte op Schiphol door gebruik te maken van de uitgang 'niets aan te geven/*nothing to declare*'. Dat sluit aan bij de reguliere werkwijze van de Douane.
[3] Goederen uit onrechtmatige Israëlische nederzettingen meenemen | Douane Nederland

Openbaar Ministerie besluit zelfstandig (op basis van het opportuniteitsbeginsel) of het wel of niet over gaat tot vervolging.

Vraag 8

Acht u het opsporen van particuliere consumentenartikelen zoals flessen wijn of dadels in koffers een verantwoorde prioritering van het strafrechtelijk opsporingsapparaat?

Antwoord

Opsporing is het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen. Een douanecontrole bij reizigers die Nederland binnenkomen aan de hand van meer dan 350 regelingen waarop de Douane controleert, vloeit voort uit de taken van de Douane als zelfstandige handhavingsorganisatie en toezichthouder.

Vraag 9

Op welke wijze draagt het controleren van particuliere reizigers en vakantiegangers bij aan het door de regering beoogde doel van het sanctiebesluit, te weten het bevorderen van de internationale rechtsorde en het economisch tegengaan van de instandhouding van onrechtmatige nederzettingen?

Antwoord

Met de maatregel geeft het kabinet nadere invulling aan internationaalrechtelijke verplichtingen door te voorkomen dat Nederlandse economische activiteiten bijdragen aan het in stand houden van de onrechtmatige nederzettingen. Effectieve handhaving van de daarin opgenomen verboden – onder andere ten aanzien van natuurlijke personen zoals reizigers – draagt daaraan bij.

Vraag 10

Hoe waarborgt het kabinet dat er bij deze verscherpte controles geen sprake is van indirecte etnische of religieuze profilering van Joodse reizigers en Israëliërs en hoe voorkomt het kabinet gevoelens van onveiligheid?

Antwoord

Er is geen sprake van verscherpte controles. Zoals toegelicht bij vraag 2 en 7, voert de Douane in verband met de meer dan 350 verschillende regelingen waarop de Douane controleert, bagagecontroles uit op alle luchthavens in Nederland. De Douane baseert zich bij deze bagagecontroles nooit op persoonskenmerken als religie of nationaliteit. De Douane werkt risicogericht – op basis van objectieve data (zoals scanbeelden) – en steekproefsgewijs. Het verwijt dat er sprake zou zijn van indirecte etnische of religieuze profilering verwerpt het kabinet ten sterkste. De Douane begrijpt dat controles voor reizigers spannend of ingrijpend kunnen zijn en houdt daar rekening mee bij alle controles die zij uitvoert.

Vraag 11

Deelt u de mening dat de AMvB “Tijdelijk sanctiebesluit onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden” nooit tot doel kan hebben gehad dat alle mensen die vanuit Israël naar Nederland vliegen gecontroleerd en gescreend worden, al helemaal niet als daar verder helemaal geen aanleiding toe is en dat dit een heel verkeerd beeld oproept? Zo ja, wat gaat de minister hieraan doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Ja. Zoals toegelicht bij vraag 2 en 10, was er bij de controle geen sprake van een 100%-controle. De Douane voert bagagecontroles uit op alle luchthavens in Nederland in verband met de meer dan 350 verschillende regelingen waarop de Douane controleert. De Douane baseert zich bij deze bagagecontroles nooit op persoonskenmerken als religie of nationaliteit. De Douane werkt risicogericht – op basis van objectieve data (zoals scanbeelden) – en steekproefsgewijs.

Het doel van het importverbod is om te voorkomen dat Nederlandse economische activiteiten bijdragen aan het in stand houden van de onrechtmatige nederzettingen, waarmee het kabinet nadere invulling geeft aan de internationaalrechtelijke verplichting die op derde staten rust.

Vraag 12
Bent u bereid om te voorkomen dat er disproportionele controles plaatsvinden op alle reizigers afkomstig uit Israël, zonder aanleiding? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Er is geen sprake van disproportionele controles. Zoals toegelicht bij vraag 2, 7, 10 en 11 voert de Douane in verband met de meer dan 350 verschillende regelingen waarop de Douane controleert, bagagecontroles uit op alle luchthavens in Nederland. De Douane baseert zich bij deze bagagecontroles nooit op persoonskenmerken als religie of nationaliteit. De Douane werkt risicogericht – op basis van objectieve data (zoals scanbeelden) – en steekproefsgewijs.

1) De Telegraaf. (2026). *Verbod op handel met ‘onrechtmatige nederzettingen’: Wijn en tahin van Westelijke Jordaanoever in de ban. En pas op met souvenirs uit Jeruzalem: ‘Waar houdt dit op?’* Artikel in De Telegraaf.